

5775

Torah from Around the World

Rabbi Nechoenja, de zoon van HaKana, zegt: Ieder die het juk van Wijsheid op zich neemt, zal geen last hebben van politieke onderdrukking en van dagelijkse zorgen. Maar ieder die het juk van Wijsheid afwerpt, zal last hebben van politieke onderdrukking en van dagelijkse zorgen.

[Pirke Awot V:5. Uit: Spreuken over de Fundamenten, uitgave Amphora Books]

Sjabbat 13 juni 2015 / 26 siewan 5775, Sjlach Iecha, Bemidbar/Numeri 13:1 – 15:41
Tanach, blz. 292 - 300
Haftara: Jehosjoea 2:1-24
Tanach, blz. 432 - 434

Commentaar: rabbijn Larry Tabick is rabbijn van Shir Chaim – Hampstead Reform Joodse Gemeente. Hij is schrijver van het boek The Aura of Torah: A Kabbalistic-Hasidic Commentary to the Weekly Readings.

Vertaler: Tamarah Benima

[Oorspronkelijke Engelse versie](#)

Hoe sta je 's ochtends op?

Hoe sta je 's ochtends op? Ik vind het erg moeilijk om 's ochtends uit bed te komen. Ik ga ervan uit dat de wereld verdeeld is in twee groepen: nachtmensen en ochtendmensen. Ik ben beslist een nachtmens.

Nachtmensen hebben het gemakkelijker sinds de uitvinding van het elektrische licht, maar het onderliggende, psychologische probleem is zo oud als de mensheid zelf. In wezen gaat het erom: hoe kunnen we onszelf overreden om die dingen te doen waarvan we weten dat ze juist zijn? Ik weet dat ik het bed uit zou moeten springen en aan de slag gaan, maar ik wil het eigenlijk niet. Het bed is zo warm en comfortabel. Dit is een onbeduidend voorbeeld, maar we herkennen allemaal het probleem. Hoe handelen we volgens de hoogste morele maatstaf als het lijkt alsof we daardoor tegen ons eigenbelang in gaan?

Rabbi Gedalja van Lunietz (gestorven in 1785) was een leerling van de Baal Sjem Tov (een Chassidische meester uit de 18e eeuw), onder anderen, en een tsaddiek (een rechtvaardige) en een goed prediker. Hij gaf een antwoord, gebaseerd zei hij, op de instructies die Mosjé geeft aan de twaalf spionnen, zoals beschreven in sidra Sjlach lecha. Mosjé zegt tegen hen: „Ga eerst door de Negev en dan de bergen in.” (Bemidbar 13:17)

R. Gedalja (geciteerd in Tsrur haChajiem, 1913, blz. 10) wijst erop dat het woord NeGeV dezelfde Hebreeuwse letters heeft als de taalwortel van het werkwoord GaNaV, stelen, en suggereert een methode die hij noemt 'stelen van de jetser hara', de neiging tot het kwaad. Men kan zijn aanbeveling in overweging nemen voor het opstaan 's ochtends, als men in een lekker warm bed ligt: welke dingen ga je kopen of welke lichamelijke pleziertjes kun je genieten als je opstaat? Sta dan op, maar ga eerst bidden en studeren. Op die manier, zegt hij, helpt je neiging tot het kwaad om op te staan, om daarna het juiste te doen. Je kunt de Negev ingaan, dat wil zeggen 'stelen' van je zelfzuchtige inslag, zijn energie gebruiken, en daarna 'de bergen in', dat wil zeggen, 'omhoog gaan' met dienstbaarheid aan God. Met andere woorden, de sleutel om het juist te doen kan zijn dat je jezelf ervan overtuigt dat je iets doet dat echt in je eigen belang is.

Dit is een risicovolle strategie. We kunnen gemakkelijk toegeven aan onze zelfzuchtige inslag en de hogere waarden die we onderschrijven vergeten, maar onze neiging tot het kwaad is net zo'n deel van ons als ons edeler, spirituele zelf. Als we ons van onszelf bewust zijn en als we eerlijk zijn, blijkt dat we er voortdurend mee strijden. We weten ook dat we het goede zouden moeten doen omdat het goed is, niet omdat we er bij kunnen winnen, maar soms helpt het om te onderkennen dat er-iets-bij-winnen een opstap kan zijn naar goed-doen zonder eigenbelang. Zoals rabbi Judah zegt uit naam van Rav (Talmoed Pesachiem 50b, en op andere plaatsen): „Mensen zouden altijd bezig moeten zijn met Tora en met goede daden, zelfs als zij dat niet doen uit eigen belang, want door te handelen zonder eigenbelang komt handelen uit eigen belang.” En ik zeg, elke redelijke strategie die ons helpt om uiteindelijk het juiste te doen, is goed.